

Posudek na práci:

Jiří Vlasák, Prácheňský děkanát v pozdním středověku, dipl. práce na katedře pomocných věd historických a archivního studia FF UK Praha, 2015, 174 ss., vedoucí práce prof. PhDr. Hana Pátková, Ph.D.

Jiří Vlasák zpracoval údaje k 32 farám prácheňského děkanátu. V diplomní práci navázal na svoji práci bakalářskou, v níž se věnoval historickému regionu Sušicka, které tvořilo zhruba polovinu uvedeného děkanátu. Užil shodné metody pro zpracování pramenných zpráv, rozšířil však svůj záběr na další prameny, což mu umožnilo doplnit další okruhy otázek vztahujících se k jednotlivým lokalitám. Nově bylo zpracováno 15 farností z Horažďovicka a Strakonicka, ale také u původních 17 lokalit došlo k rozšíření faktografie, opravám, novému strukturování hesel v katalogu lokalit a doplnění zkoumaných otázek (zvláště přibyly otázky farního obvodu, vedlejších beneficí, nadání a škol). V analytické části, která tvoří větší díl práce (s. 29–163), je tedy patrné rozvinutí staršího základu položeného v bakalářské práci. Za použití stejných postupů dosahuje autor významného rozšíření faktografie jak zdvojnásobením teritoriálního záběru, tak prohloubením pramenného studia u původních i nově zahrnutých lokalit.

Méně patrná je návaznost na starší práci v obecné části diplomky, která zmíněný katalog předchází a uzavírá (s. 7–28, 164). Zde autor zjevně nechtěl opakovat to, co již sepsal v bakalářce, a rozhodl se pro velmi zkrácené sdělení o prácheňském děkanátu bez historického úvodu. Takový postup by byl v pořádku, pokud by se více odkazovalo na starší práci a text na ni tím přímo navazoval. Takto vpadáme hned do shrnutí informací o děkanátu, které vycházejí z autorova bádání, jehož popis ovšem teprve následuje v katalogu. Toto shrnutí zjištěných skutečností je velmi stručné a v podstatě jen konstatuje fakta bez jejich dalšího zobecnění, srovnání apod. Syntetická část práce proto nevyužila dostatečně možnosti připravené prací bakalářskou. Autor si nedoplnil ani znalost prací, které chyběly v bakalářce, a nevyřešil některé připomínky k ní.

Vedle celkové koncepce si všimneme zajímavých detailů.

Katalog farních lokalit je vybaven kvalitními fotografiemi kostelů, z nichž je patrné, jak starobylý mají základ a že nebyly větším dílem přestavěny. Je malá stavební proměna znakem chudého regionu? I tato stránka věci stojí za zamyšlení.

Nově se J. Vlasák pustil do rekonstrukce farních obvodů; vycházel z farářských relací ze 17. stol., které hodlal využít s kritickým přístupem (s. 164). U jednotlivých lokalit

však není patrné, v čem kritičnost spočívala – nacházejí se zde jen výčty vesnic příslušejících k farnostem a není zjevné, jak bylo postupováno.

Rozvinutí badatelských dovedností je patrné např. u Kašperských Hor, kde byly zohledněny novější výzkumy a opraveno vysvětlení existence 2 kostelů ve městě. Bylo by možné postoupit ještě dále, kdyby autor přihlédl k obecnějším pracím o vzniku farností v nově povýšených městech. Podobně i shrnující výklad o vývoji (velko)farností postrádá obeznámenost s nejnovějšími názory.

Partie o ekonomické situaci farností vycházejí na prvním místě z register papežských desátků. K pochopení charakteru pramene by pomohl úvod editora V. V. Tomka. Tabulky desátků nabízejí jen strohá čísla, chybí interpretace výkyvů ve výši dávky a celkové situace.

Značná pozornost je věnována patronátním poměrům. Typy patronátu jsou předvedeny i prostřednictvím map pro dva časové úseky. Chybí zde ale výklad, k jakým změnám v držbě došlo.

Kapitolka o filiálkách přináší několik zajímavých případů. Zatímco přenesení farních práv mezi kostely v Kašperských Horách patří k častěji doloženým případům, neobvykle naopak působí situace v Těchovicích a Myslívu, kde vztah mezi místními kostely a odvádění poplatků filiálkou by stály ještě za prozkoumáním. Nezvyklé by bylo také, aby byl filiálkou špitální kostel (Sušice).

Celkově se nad závěry práce můžeme ptát, zda autor zjistil nějaká specifika obou částí děkanátu a zda byl děkanát jako celek něčím specifický vedle ostatních děkanátů?

Autor prokázal schopnost práce s prameny, méně využil dosavadní literatury k tématu. Výraznější jsou partie heuristické (zde je vidět oproti bakalářce výrazné zdokonalování jeho práce), které bych hodnotila známkou výborně, rezervy zůstaly v části interpretační, která odpovídá hodnocení velmi dobře. Celkově je ale určitě možno doporučit práci k obhajobě a výsledné hodnocení bude záležet na jejím průběhu.

PhDr. Blanka Zilynská, Ph.D.

V Praze 1. 9. 2015